

Länsstyrelsen Östergötland
Miljöskyddsenheten
miljo.ostergotland@lansstyrelsen.se

Norrköping 2011-10-16

Yttrande över Östkind's häradsallmännings planer på en vindkraftpark i Kolmården

Diarienummer: 551-106-11

Naturskyddsföreningen anser att vindkraften ska spela en viktig roll i en framtida elförsörjning, baserad på förnybara energikällor. Vårt övergripande mål är att komma bort från beroendet av fossila bränslen och kärnkraft. Samtidigt är det nödvändigt att negativa miljöeffekter från elproduktionen minskar. Vid utbyggnad måste särskilt beaktas förekomst av nationellt rödlistade arter samt arter upptagna i EU:s fågel- och art- och habitatdirektiv.

FR Ramström Vind AB ansöker hos Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen om tillstånd enligt miljöbalken för uppförande och drift av tio vindkraftverk på fastigheten Östkind's Häradsallmänning S:1 i Norrköpings kommun. Till ansökan har fogats en miljökonsekvensbeskrivning (MKB).

Naturskyddsföreningen Norrköping har tagit del av samrådsunderlaget och MKBn för den planerade vindkraftparken. Vi anför följande och citerar vissa delar av MKBn:

Ur MKBn: ”**Tjädern** är upptagen i Artskyddsförordningen och den är något av Östkind's paradart med nationellt stora spel norr om den planerade vindparken och med mycket stor aktivitet av tjäder även inom den blivande vindparken. Aktiviteten märktes genom rikliga fynd av spillning samt observationer av enstaka fågel. Tjädern är en utpräglad skogsfågel som kräver stora arealer skogsmark, gärna orörd och med frånvaro av störningar. Inom området dominerar tallen, tjäderns livträd, stort. Mosaiken av hållmark med tall, bärskogar för kycklingarna och inslagen av kärr och tallmossar torde vara optimal för tjädern.”

”Ca yyyy m xxxxxx verk 4 och yyyy m xxxxxxxx verk 1 finns en känd spelplats för tjäder där sammanlagt ca x tuppar finns. Storleken på spelet är enligt Hans Svensson, Gnesta, ett xxxxxxxxxxxxxxxx.”

Fortsatt ur MKBn: ”Den planerade vindkraftparken utgör ett stort ingrepp i de tjädermiljöer som Östkind utgör. Enligt min bedömning är det framför allt fragmenteringen av det orörda skogslandskapet genom vägdragningar som utgör största störningen. Verkens buller är sannolikt också en störande faktor på tjäderpopulationen. Min bedömning är att populationen av tjäder kommer att minska men sannolikt inte att försvinna helt. Även tjäderlekplatsen bedöms att påverkas negativt av etableringen, kanske så att den upphör, minskar eller flyttar till annan plats.” ”Placeringen av kraftverken har stor betydelse för kollisionrisken för fåglar. Baserad på nuvarande kunskaper har Sveriges Ornitologiska förening rekommenderat att skyddszonen för vindkraftverk ska vara 1-3 km, det kortare avståndet bl a för tjäder då antalet tuppar är fler än fem, det större avståndet för hänsyn till häckande örnar. Fynden av vindkraftdödade fåglar och fladdermöss visar en klar koncentration till kustnära lägen men även i övrigt är det mycket som tyder på att läget i landskapet kan betyda mycket för kollisionrisken. (Ahlén 2010).”

Norrköpings kommun har sedan några år tillbaka låtit inventera **tjäder** med linjetaxering (genomföres vartannat år). Den metod som användes benämns finsk vilttriangel och en av triangelsträckorna som inventerats går genom området för vindkraftparken. Undertecknad deltog år 2008 och 2010 i linjetaxeringen. Båda åren noterades tjäder nära Skvättsjön, dels nära platsen för verk 2, dels nära platsen för verk 3. Våra observationer styrker de observationer som omnämnes i MKBn.

Ur MKBn: ”**Havsörnar** förekommer frekvent i Östkind-Bråviken-området och har även nationellt en mycket positiv populationsutveckling. Havsörnar bedöms som en högriskfågel vad gäller kollisioner med vindkraftverk och byggnation av planerad park innebär förstås en risk för fåglarna i trakten. Framför allt är det oerfarna ungfåglar som riskerar att förolyckas. Vad gäller örnarnas beteende är en kvalificerad gissning att dessa upplever verken som en barriär och att de istället kommer att ta en annan rutt över Kolmården. Östkind är den som användes idag. Vindkraftprojektet kommer med stor sannolikhet också hindra en etablering av nya par i området.”

MKBn nämner **kungsörn** bara på ett ställe: Den är noterad på superlokalen Fjällmossen och källan är www.artportalen.se. Enligt de källor vi talat med kan man se kungsörn norr om Fjällmossen och xxxxxxxx xxxxxxxxxxxx. Någon gång under året har den även observerats på sträckan djurparken – Kvarsebo. För drygt tio år sedan sågs kungsörnen ofta jaga vid Timmergata.

I MKBn finns ingen uppgift om observation av **berguv** i området. Klart är dock att berguven häckar i Bråvikenbranten. Väster om Getå finns en känd häckningslokal (som knappast påverkas av detta projekt). Huruvida berguv häckar i branten väster om Kvarsebo är oklart, men uven är observerad där och förmodligen finns det en häckningsplats någonstans i branten xxxxxxxxxxxxxx (uppgift från FiNk). En revirhävande hanne har noterats strax öster om xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx under olika tidsperioder. Länsstyrelsens Naturvårdsenhet kan eventuellt ha tillgång till fler uppgifter om berguven.

Pilgrimsfalken observerades inte inom ramen för inventeringen till MKBn. Det finns heller inga uppgifter om att arten förekommer i Bråvikenbranten på artportalen.se och slutsatsen i MKBn är att xxxxxxxxxxxx xxxxxxxxxxxx i området.

Naturskyddsföreningen delar inte den uppfattningen. Under 2010 xxxxxx pilgrimsfalkar inte långt från xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx. Under 2009 var det minst en xxxxxxxxxxxxxx, eventuellt två enligt uppgift till oss. 2011 känner vi inte till om det förekommit xxxxxxxxxxxx, men ungfåglar har synts flyga vid branten i år. Vi har uppgift om att pilgrimsfalken jagar, med utgångspunkt från

Bråvikenbranten, över Vikbolandet och Fjällmossen och den syns även flyga utmed vägen som går mellan djurparken och Kvarsebo. Enligt vårt förmenande kommer en vindkraftpark ovanför Bråvikenbranten att utgöra en icke oväsentlig risk för att pilgrimsfalkar förolyckas. Kommunekolog Kaj Almqvist kan troligen lämna uppgifter om pilgrimsfalken. Om inte – kontakta undertecknad.

Övriga fåglar som är rödlistade eller är upptagna i Artskyddsförordningen och som observerats vid MKB-inventeringen är t ex sångsvan, sädgås, orre, bivråk, trana, nattskärria, spillkråka och tornseglare. De lokala fåglar som löper risk att förolyckas genom kollision med verken är enligt MKBn **nattskärria**, förekommande **rovfåglar**, **tornseglare** och **svalor**.

MKBn beskriver ett huvudalternativ för lokaliseringen av vindkraftparken och två lokalisering-alternativ. Huvudalternativet har 10 verk och lokaliseringalternativen 8 verk vardera. Energi-produktionen är olika för de tre alternativen. Huvudalternativet ger 50 000 MWh/år och alternativ 1 respektive 2 ger 40 000 MWh/år.

Naturskyddsföreningen menar att det är olyckligt att förlägga lokaliseringalternativen på platser där bara 8 verk kan placeras. Av naturliga skäl kommer dessa platser att generera betydligt mindre energi och jämförelsen med huvudalternativet blir irrelevant.

Kommunen pekar, i samrådshandlingen om vindkraft från maj 2011, ut ett område (8) på Vikbolandet som lämpligt för vindkraft. Området är i särklass störst av de prioriterade områdena för vindkraft i kommunen. Rimligen borde det inom detta område finnas utrymme för Östkind's 10 vindkraftverk.

Med hänvisning till det ovan sagda yrkar Naturskyddsföreningen på att:

- Östkind utreder möjligheten att förlägga 10 vindkraftverk på östra Vikbolandet i område 8.
- Östkind allvarligt överväger en etablering av vindkraftverken till östra Vikbolandet istället för norr om Bråviken. Fastigheten Östkind's Häradsallmanning S:1 med omnejd hyser en fågelfauna som gör området olämpligt för en vindkraftpark.
- den rekommenderade skyddszonen på 1-3 km respekteras i det fall som Östkind fullföljer planerna enligt huvudalternativet. Verk 1 och 4 får då en annan placering eller utgår ur planen.

Med vänlig hälsning

Jan Axelsson
Naturskyddsföreningen Norrköping

Ordförande och postmottagare: Göran Esbjörnsson, Eknäsgatan 39, 603 54 Norrköping

Information om Naturskyddsföreningen finns på föreningens hemsida:
www.naturskyddsforeningen.se/norrkoping